

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี
(พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน
จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

People's Participation in Performance Procedure of the Three-Year
Development Plan (2013-2015) of Wat Yom Sub-District Administration
Organization at Bang Pa-In in Phranakhon Si Ayutthaya

สิริรัตน์ สํารวม

สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ สำนักงานคณะกรรมการบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา

Email : sheissirirat@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ 2) เปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล กลุ่มตัวอย่าง คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม จำนวน 339 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบด้วยค่าสถิติที และการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว โดยการทดสอบด้วยค่าสถิติเอฟ และเปรียบเทียบรายคู่ โดยการทดสอบด้วยวิธีแอลเอสดี โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 ผลการวิจัยพบว่า 1) ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556 - 2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมคิด และด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย และ 2) ประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน

คำสำคัญ: การมีส่วนร่วม, แผนพัฒนาสามปี

Abstract

This research aimed to: 1) study people's participation levels in the Three-year Development Plan (2013-2015) of Wat Yom Sub-district Administration Organization at Bang Pa-in in Phranakhon Si Ayutthaya ; and 2) compare the people's participation levels in the Three-year Development Plan classified by personal factors. The samples were 339 people having right as electors in Wat Yom Sub-district Administration Organization area. The research instrument was a questionnaire. The statistical analysis was performed in terms of frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test, F-test and LSD. The statistical significance was set at .05. The findings revealed as follows : 1) The people's participation in performance procedure of the Three-year Development Plan was at moderate level as a whole; additionally, the participations were named respectively with the means from high to low levels when each one was considered: participation in performance, thinking, decision, and following up and assessment; and 2) differences in the people's ages, level of education, occupations and income per month affected differences in their participation in performance procedure of the Three-year Development Plan (2013-2015) of Wat Yom Sub-district Administration Organization at Bang Pa-in in Phranakhon Si Ayutthaya.

Keywords: Participation, The Three-year Development Plan

1. บทนำ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้มีการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ทั้งนี้เพื่อเปิดโอกาสให้แต่ละท้องถิ่นดูแลจัดการปัญหาของตนเองในระดับท้องถิ่น ทำให้สามารถตอบสนองความต้องการของแต่ละท้องถิ่นได้ มาตรา 284 ก่อให้เกิดพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งมีสาระสำคัญในการกำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง และในหมวด 2 มาตรา 16 (1) กำหนดให้องค์กรบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่จัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเอง เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน [1] ประกอบกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548 ได้ระบุไว้ในหมวด 3 การจัดทำแผนพัฒนาซึ่งหมายความรวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปีนั้น ต้องจัด

ประชุมประชาคมท้องถิ่น [2] เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมในการกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมาย เพื่อให้สอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาคม และชุมชน จึงเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจของรัฐบาลที่มีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของตน และเหตุผลที่ประชาชนควรเข้าไปมีส่วนร่วมในระดับท้องถิ่น คือประชาชนเป็นส่วนหนึ่งของสังคมและในฐานะพลเมือง ประชาชนย่อมจะมีสิทธิ หน้าที่ในการร่วมกันกำหนดทิศทางของประเทศ หรือสังคมที่ตนเองอาศัยอยู่ เพราะประชาชนที่อยู่ในท้องถิ่นนั้นย่อมที่จะทราบและเข้าใจปัญหา และความต้องการของท้องถิ่นได้ดี ทำให้แนวทางการพัฒนาหรือโครงการต่างๆ ที่เกิดขึ้นสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนในพื้นที่นั้นๆ และโครงการต่างๆ ได้รับการยอมรับจากประชาชน ช่วยลดความขัดแย้งที่อาจจะเกิดขึ้น ตลอดจนทำให้ประชาชนและท้องถิ่นร่วมกันรับผิดชอบต่อผลของแผนหรือโครงการดังกล่าวร่วมกัน

ผู้วิจัยซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนมีหน้าที่และความรับผิดชอบในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี พบว่าในการจัดทำแผนพัฒนาสามปีที่ผ่านมาจากองค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม มีการเสนอโครงการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานในการประชุมประชาคมเพื่อบรรจุไว้ในแผนพัฒนาสามปี แต่ไม่สามารถดำเนินการโครงการดังกล่าวได้ เนื่องจากเป็นพื้นที่ส่วนบุคคลและเจ้าของที่ดินไม่ได้เข้าร่วมประชาคมหมู่บ้านเมื่อถึงขั้นตอนดำเนินโครงการเจ้าของที่ดินไม่ยินยอมมอบให้เป็นของสาธารณประโยชน์ จึงทำให้เสียโอกาสในการนำงบประมาณที่ตั้งไว้ไปใช้เพื่อดำเนินโครงการพัฒนาอื่น ๆ ซึ่งปัญหานี้เกิดจากประชาชนมีส่วนร่วมน้อยในการประชุมประชาคมเพื่อจัดแผนพัฒนาสามปี

ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม และเพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล เพื่อเป็นข้อมูลในการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี ยังผลให้แผนพัฒนาสามปีสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนและสามารถพัฒนาท้องถิ่นได้อย่างแท้จริง

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

2.2 เพื่อเปรียบเทียบระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี

(พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม โดยจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม จำนวน 2,209 คน กลุ่มตัวอย่างที่นำมาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 339 คน โดยการกำหนดขนาดตัวอย่างของทาโร ยามาเน่ [3] วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยใช้แบบสอบถาม และกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ .95

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็นแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยแบ่งเป็น 3 ขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพและรายได้เฉลี่ยต่อเดือน

ตอนที่ 2 ข้อมูลเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนา สามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบล วัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ประกอบด้วยข้อคำถาม จำนวน 24 ข้อ โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 4 ด้าน แบบสอบถามจัดทำแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยมีการแปลความหมาย 5 ระดับ

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556 - 2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา

3.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ใช้ความถี่ (Frequency), ร้อยละ (Percentage), ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (standard Deviation) การทดสอบด้วยค่าสถิติที (t-test), การทดสอบด้วยค่าสถิติเอฟ (F-test) และเปรียบเทียบรายคู่ โดยการทดสอบด้วยวิธีแอลเอสดี (LSD)

4. สรุปผลการวิจัย

4.1 ข้อมูลส่วนบุคคล

ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุ 50 ปีขึ้นไป มีระดับการศึกษาประถมศึกษา มีอาชีพอื่นๆ และมีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 5,001 – 15,000 บาท

4.2 ข้อมูลด้านการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม

การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556 – 2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 2.81$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ($\bar{X} = 3.24$) ด้านการมีส่วนร่วมคิด ($\bar{X} = 2.92$) ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ($\bar{X} = 2.81$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ($\bar{X} = 2.26$)

4.3 ข้อมูลด้านการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม

ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และประชาชนที่มีอายุ ระดับการศึกษา อาชีพ และรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม รายด้านแตกต่างกัน

5. การอภิปรายผล

ผลการศึกษาการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-

2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม ที่ได้จากเครื่องมือการศึกษาค้นคว้า มีประเด็นที่น่าสนใจสามารถนำมาอภิปรายได้ดังนี้

5.1 ประชาชนมีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม อำเภอบางปะอิน จังหวัดพระนครศรีอยุธยา โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมคิด และด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ อยู่ในระดับปานกลาง และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล อยู่ในระดับน้อย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะขาดการขัดเกลาทางการเมือง ประชาชนส่วนใหญ่มีส่วนร่วมทางการเมืองเพียงการไปใช้สิทธิเลือกตั้งผู้นำเท่านั้น ซึ่งเป็นลักษณะของประชาธิปไตยแบบตัวแทน คือมอบอำนาจให้แก่ผู้แทนที่ตนเลือกเข้าไปทำหน้าที่เป็นผู้ตัดสินใจและแก้ปัญหาแทนตน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือ ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประเทศไทยไม่มีการให้การศึกษาทางการเมืองโดยบรรจุลงในหลักสูตรการศึกษาทั่วไป ประชาชนส่วนใหญ่จึงขาดความรู้เรื่องสิทธิวิธีรับรู้ข้อมูลข่าวสารของประชาชนตามพระราชบัญญัติข้อมูลข่าวสารของราชการ พ.ศ. 2540 ตัวอย่างเช่น สิทธิในการเข้าตรวจดูข้อมูลข่าวสารของหน่วยงานของรัฐ สอดคล้องกับผลการวิจัยของกฤษฎาภรณ์ ยุงทอง [4] ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนาจัว อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์ ผลการวิจัยพบว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่นเทศบาลตำบลนาจัว ภาวรวมอยู่ในระดับปานกลาง และเมื่อพิจารณารายด้านเรียงจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมในการรับผลประโยชน์ ด้านการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติการ และด้านการมีส่วนร่วมในการประเมินผล ตามลำดับ ผลการวิจัยครั้งนี้จึงช่วยยืนยัน ผลการวิจัยของกฤษฎาภรณ์ ยุงทอง

5.2 ประชาชนที่มีปัจจัยส่วนบุคคลแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม โดยรวมและรายด้านแตกต่างกัน เป็นไปตามสมมติฐานเมื่อจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล พบว่า

5.2.1 ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยมไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้เนื่องจากองค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม ได้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนให้ประชาชนเข้าร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปีอย่างทั่วถึงโดยใช้สื่อเสียงตามสาย และทำหนังสือขอความร่วมมือสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนตำบลวัดยมให้ประชาสัมพันธ์เชิญชวนประชาชนให้เข้าร่วมประชุมประชาคม สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ศิริ หอมวัฒนา [5] ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าดินแดง อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีเพศต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าดินแดง อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ไม่แตกต่างกัน

5.2.2 ประชาชนที่มีอายุต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องผลการวิจัยของ วิศาสตร์ สืบชมพู [6] ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัย พบว่า ประชาคมที่มีอายุแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาคมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดไม่แตกต่างกันเมื่อเปรียบเทียบ รายคู่ โดยการทดสอบด้วยวิธีแอลเอสดี พบว่า ประชาชนที่มีอายุ 50 ปีขึ้นไป มีส่วนร่วมด้านการดำเนินการมากกว่า

ประชาชนที่มีอายุ 18 – 29 ปี 30 – 39 ปี และอายุ 40 – 49 ปี ซึ่งเป็นช่วงอายุของวัยทำงาน ยังต้องใช้เวลาส่วนใหญ่ ในการประกอบอาชีพ

5.2.3 ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม ด้านการมีส่วนร่วมคิด ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของ ศิริ หอมวัฒนา [5] ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าดินแดง อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผลการวิจัยพบว่า ประชาชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลท่าดินแดง อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ โดยการทดสอบด้วยวิธีแอลเอสดี พบว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาชั้นประถมศึกษา มีส่วนร่วมด้านการคิด และด้านการตัดสินใจ น้อยกว่าประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีระดับการศึกษาสูงกว่า ทำให้มีความสามารถในการวิเคราะห์สาเหตุและเสนอแนะแนวทางการแก้ไข ตลอดจนตัดสินใจเลือกยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา/โครงการ จัดลำดับความสำคัญของโครงการได้มากกว่า

5.2.4 ประชาชนที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยมด้านการมีส่วนร่วมคิด ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล แตกต่างกัน ไม่สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วิศาสตร์ สืบชมพู [6] ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาคมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ผลการวิจัยพบว่า ประชาคมที่มีอาชีพต่างกัน มีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

ขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยรวมและรายด้านทุกด้านไม่แตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ โดยการทดสอบด้วยวิธีแอลเอสดี พบว่าประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัท มีส่วนร่วมด้านการคิด ด้านการตัดสินใจ ด้านการดำเนินการ และด้านการติดตามและประเมินผลน้อยกว่าประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีอาชีพพนักงานบริษัท ไม่สามารถลงงานมาเข้าร่วมได้

5.2.5 ประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่างกัน มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2556-2558) องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม ด้านการมีส่วนร่วมคิด ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ และด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของปวีณา วีระยางกูร [7] ได้วิจัยเรื่องการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษาองค์การบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่าประชาชนที่มีรายได้ต่างกัน มีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นแตกต่างกัน เมื่อเปรียบเทียบรายคู่ โดยการทดสอบด้วยวิธีแอลเอสดี พบว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท มีส่วนร่วมด้านการคิด ด้านการตัดสินใจ และด้านการติดตามและประเมินผลน้อยกว่าประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนมากกว่า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะประชาชนที่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนไม่เกิน 5,000 บาท ส่วนใหญ่เป็นประชาชนที่ต้องให้ความสำคัญกับเรื่องปากท้อง การประกอบอาชีพเพื่อหารายได้เป็นหลัก จึงมีส่วนร่วมในการพิจารณาความเป็นไปได้ของโครงการ/กิจกรรม การจัดลำดับความสำคัญของโครงการและการตัดสินใจเลือกโครงการ ตลอดจนการติดตามและประเมินผลน้อย

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะทางการบริหาร

6.1.1 ด้านการมีส่วนร่วมคิด

องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม ควรเปิดโอกาสให้ประชาชนทั่วไป หรือตัวแทนประชาคมหมู่บ้านมีส่วนร่วมในการกำหนดรายละเอียดโครงการ/กิจกรรม เพื่อเสริมสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ประชาชนได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ตลอดจนหาแนวทางแก้ไขปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นร่วมกัน โดยการเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการดำเนินโครงการทุกโครงการ

6.1.2 ด้านการมีส่วนร่วมตัดสินใจ

องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม ควรชี้แจงให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนามากขึ้น โดยใช้เอกสารชี้แจงรายละเอียดยุทธศาสตร์การพัฒนาขององค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม ประกอบด้วยด้านไต่ถาม และภายใต้ยุทธศาสตร์แต่ละด้านมีแนวทางการพัฒนาอย่างไร เพื่อให้ประชาชนมีข้อมูลในการตัดสินใจเลือกยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนาที่สอดคล้องกับปัญหา/ความต้องการของท้องถิ่นมากกว่าที่ผ่านมา ซึ่งให้ความสำคัญเพียงยุทธศาสตร์ด้านโครงสร้างพื้นฐานเท่านั้น

6.1.3 ด้านการมีส่วนร่วมดำเนินการ

องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม ควรเชิญชวนประชาชนให้มีส่วนร่วมดำเนินการ โดยใช้สื่อเสียงตามสายเพื่อให้ประชาชนทั่วไปที่สนใจและมีความพร้อมที่จะเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง สมัครงานเป็นคณะกรรมการ เช่น คณะกรรมการเปิดซองสอบราคา คณะกรรมการตรวจรับจ้าง คณะกรรมการจัดกิจกรรมต่างๆ เป็นต้น ตลอดจนให้ความรู้และสร้างความเข้าใจเรื่องประโยชน์ของการมีส่วนร่วมดำเนินการ เพื่อจูงใจให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการดำเนินการโครงการ/กิจกรรมต่างๆมากขึ้น

6.1.4 ด้านการมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล

องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม ควรประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทั่วไปเข้าร่วมติดตามและประเมินผลการทำงานโครงการ/กิจกรรมต่างๆ ตามแผนพัฒนาสามปี โดยใช้สื่อเสียงตามสาย หรือทำหนังสือเชิญตัวแทนประชาคมหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมติดตามและประเมินผล โดยแสดงความคิดเห็นต่อผลสัมฤทธิ์ของโครงการ/กิจกรรม เพื่อนำข้อมูลไปปรับปรุงแก้ไข และพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น

6.1.5 การหาแนวทางให้ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปี ซึ่งอยู่ในวัยทำงาน มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปีเพิ่มขึ้น ดังนี้

องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม ควรจัดประชาคมในวันเสาร์-วันอาทิตย์ หรือวันจันทร์-วันศุกร์ ในช่วงเวลาหลังเลิกงาน เวลาประมาณ 18.30 น. เป็นต้นไป เพื่อให้ประชาชนที่มีอายุต่ำกว่า 50 ปี ซึ่งอยู่ในวัยทำงาน มีส่วนร่วมในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปีเพิ่มขึ้น

องค์การบริหารส่วนตำบลวัดยม ควรจัดหน่วยเคลื่อนที่ควบคู่กับการจัดประชาคม เพื่อสร้างแรงจูงใจให้ประชาชนสนใจและเข้าร่วมประชาคมเพิ่มขึ้น โดยหน่วยเคลื่อนที่นั้นให้บริการประชาชนในด้านต่างๆ เช่น การให้บริการชำระค่าน้ำประปา/ค่าขยะ การรับคำร้องการให้คำปรึกษาด้านกฎหมาย การตรวจสุขภาพเบื้องต้นฟรี เป็นต้น

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรศึกษาแนวทางการพัฒนาระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี

6.2.2 ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี

6.2.3 ควรเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการปฏิบัติงานของแผนพัฒนาสามปี กับหน่วยงานสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นๆในพื้นที่ใกล้เคียง

7. เอกสารอ้างอิง

- [1] พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542, สืบค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2557, สืบค้นจาก <http://www.bangrakpattana.go.th/admin/uploads/กฎหมาย/พรบ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542.pdf>.
- [2] ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2548, สืบค้นเมื่อ 14 ธันวาคม 2557, สืบค้นจาก http://www.dla.go.th/work/planlocal/กฎหมาย_ระเบียบ/ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำแผนพัฒนาของ_อปท._พ.ศ._2548.pdf.
- [3] บุญธรรม จิตต์อนันต์, “การวิจัยทางสังคมศาสตร์”, มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, (พิมพ์ครั้งที่ 3), 2546.
- [4] กฤษฎากรณ์ ยุงทอง, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลนางัว อำเภอมืองเพชรบูรณ์ จังหวัดเพชรบูรณ์”, งานวิจัยรัฐประศาสนศาสตร์ ได้รับทุนสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบูรณ์, 2555.
- [5] ศิริ หอมวัฒนา, “การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาสามปี (พ.ศ. 2555-2557) ขององค์การบริหารส่วนตำบลทาดินแดง อำเภอฝักไห้ จังหวัดพระนครศรีอยุธยา, การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา, 2552.
- [6] วิศาสตร์ สืบชมพู่, “การมีส่วนร่วมของประชาคมในการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบลเกาะแก้ว อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด”, การศึกษาค้นคว้าอิสระรัฐประศาสนศาสตร์มหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม, 2551.

- [7] ปวีณา วีรยางกูร, “การมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาท้องถิ่น : กรณีศึกษารองการะบบบริหารส่วนตำบลอ้อมเกร็ด อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี”, การศึกษาค้นคว้าอิสระ รัฐประศาสนศาสตร์ มหาบัณฑิต สาขารัฐประศาสนศาสตร์, มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2554.